בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה ואפי' לזמן מרובה. וא"ת כיון דבעל שאמר גרשתי את אשתי נאמן[ב] והוא מודה שגירשה אפי' אין הגט שלה ניתן לה לרחוק בעלמא ומאי פריך ויש לומר דלא מהימן אלא מכאן ולהבא מיגו שיכול עכשיו לגרשה ולא תטרוף פירות אלא מכאן ואילך אבל למפרע לא כשאומר גירשתיה מזמן הכתוב בגט כדאמרי' בש נוחלין (ב"ב קלד:) והכא שידוע לנו שלא נא לידה עכשיו זה הגט בתורת גירושין אינו נאמן מכאן ולהבא יותר מלמפרע ויחזיר לאשה דקתני היינו בעדים ותמגרש בחזקה זו אפי' לא נתגרשה עדיין ולא חיישינן שמא מתאחר נפל אפי' לזמן מרובה: **מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף ב"ש.** ממון הלשון משמע שידעין שלא חתמו אלא על ג' אבל אין מכירים מי הוא אותו יוסף ב"ש ותימה דל"כ אמאי מהימנין ליה לומר שהוא שלו יותר משלא היו אומרים העדים כלום שלא היה נאמן לומר שהוא שלו ולא מהדרינן ליה בטביעות עין דחיישינן שמא הוא משקר ואומר ר"י דלעולם לא חשדינן ליה שישקר במזיד לומר שהוא שלו לקלקלה דמשום להרויח פשיטי דספרא לא היה מקלקלה הכא בעל שאמר גירשתי את אשתי נאמן ולא חיישינן להכי ולהכי כשאומרים העדים שלא חתמו אלא על גט אחד והוא אומר שעל שלו חתמו נאמן אבל כשאין העדים אומרים כלום חיישינן שמא הוא שבור שהוא שלו לפי שאין יודע שיש יוסף בן שמעון אחר או יודע ואין נראה לו לחוש שגם הוא אבד גט ולכך אומר שהוא מכיר אע"פ שאינו מכיר ובקונטרס פי' כגון דקאמרי עדים התמומים בו מעולם לא חתמנו אלא על גט אל ג' של שם זה ואותו חתמנו לאיש זה התומנו ולפ"ז צריך לומר שלא ראו עדים חתימת הגט שאם ראו ואומרים שהוא כתב ידם ולזה חתמו פשיטא שיחזיר ולא היה צריך להשמיענו הכא ודאי אי דלמא איתרמי שמא כשמא ועדים כעדים וחתימה כחתימה וכשיוצא נמי אינו מזכיר חתימה כחתימה: **כגון** דקאמר נקב יש בצד אות פלונית. פי' בקונטרס דקאמר השליח ואין ספרים דגרסי דקאמרי עדים וי"ל דעדים מהימני אפילו כשראהו כבר ושליח לא מהימן אלא כשאומר כן קודם שראהו: **סימנין** דאורייתא או דרבנן. אי סימנין דרבנן הא דמהדרינן אבדה מן התורה היינו בעדים ורבנן הוא דעבוד במליאה תקנתא להחזיר בסימנין וא"ת והא דתנן בפרק אלו מציאות (ב"מ דף כז.) דדבר שיש בו סימן חייב להכריז ושאין בו סימן הרי אלו שלו וא"אפי' מדרבנן למה הוא שלו יכריז וזה יניח עדיים דמן התורה מה לי זה ומה לי זה כיון דבעי עדיים כך ימצא עדיים בזה כמו בזה וי"ל דע"י סימן מכירים העדים בטביעות עין ועוד דע"י סימן שותלים אם יש שמכיר אותו דבר שיש בו סימן כך וכך דע"י כך ימצא עדיים אבל בשאין בו סימן אין יודע היאך לישאל ומתייאש: **ורוקא** צורבא מדרבנן. אומר רבינו תם דעשה הארץ נמי ידע בטביעות עינא כדאמרינן בפרק גט פשוט (ג"ב דף קסח.) הא לורבא מדרבנן דאזיל לקדושי איתתא לידבר עם הארץ בהדיה ובפרק גיד הנשה (חולין דף לו.) נמי מוכח דכ"ע אית להו טביעות עינא והא דלא מהדרינן לעם הארץ בטביעות עינא משום דלא מהימן: **איזהו** שלא לאלתר. ואית דגרסי איזהו לאלתר ויש לישב דברי התנאים לשתי הגרסות:

שתעבור שיירא ותשרה. מפרש רבינו תם ותשרה לשון סעודה כמו שירותא (תענית דף יא:) דמתוך שמוליאים כליהם כדי לסעוד חיישינן שמא נפל מהם: **מצאו** קשור בכים או בארנקי בו'. בפרק בתרא דיבמות (דף קכ.) מדקדק מכאן דסימנין דאורייתא ואימה דבפרק אלו מציאות (בבא מציעא דף כז.) מיבעיא לן אי סימנין דאורייתא או דרבנן ולא מייתי לה ואומר ר"י דבמסקנא דיבמות דמייתי תנאי ומסיק דכולהו סברי דסימנים דרבנן איכא לפרושי דהך בריתא נמי סברא הכי וכגון שיש עדיים שהכים והטבעת שלו או שמצאו בעצמו ומכיר שהן שלו ונאמן במיגו דאי בעי אמר לא אבדתי ומעיקרא דהוה בעי למידק מינה דסימנין דאורייתא הוה משמע ליה דאיירי כשמצאו אחר ומהדרינן ליה ע"י סימן זה: **איכא דאמרי.** הא דשני ר' זירא במקום שהשיירות מצויות פסול והוא דהוחזקו דבעינן תרתי כדבה. **כשלמא דרבה.** דשני לעיל שנויא דידיה אתרתי מתני' חדא דבעינן ותרתי דש"מ: **מתני' אלימא ליה לאקשויי.** ד)דקא ס"ד דאיתנו למיגמו אהדדי ומתני' עיקר מבריתא: **אלא ר' זירא.** דרמי מתניתין אבריתא מאי טעמא לא אמר שיעוא דידיה אתרתי מתני' כדבה: **אמר לך.** ר' זירא מתניתין לא קשיין אהדדי: **מי קתני.** בבבא מציעא הא אמר תנו נותנין ואפילו לזמן מרובה: **דלמא אם אמר תנו נותנין ולעולם דקתי' ל.** כלומר ודאי על כרחין הא אמר תנו נותנין דייקי' מינה מדתלה טעמא בנמלך עליהן אלא לזמן מרובה מהיכא דייקת דלמא לעולם כדקתי' ל בהכשירא דגיטין מצאו לאלתר כשר אבל בריתא ודאי קשיא דקתני יחזיר לאשה ואי לאלתר והבעל מודה פשיטא למאי מיתתי לה אי לאו דאשמועינן אפילו לזמן מרובה לא אלטריך למיתנייה דבשלמא מתני' לא תנא בה בהדיא האמר תנו נותנין ואלטריך למתנייה משום דגופא דאשמועינן דלא יחזיר שאני אומר כו': **ר' ירמיה אמר.** לא מתניתין קשיא ולא בריתא קשיא דכל הני דאמרינן יחזיר לזמן מרובה: **כגון דקאמרי עדים.** התמומים בו: **מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של שם זה.** ואותו חתמנו לאיש זה התומנו: **כגון דקאמר.** הא שליח שאמרו נקב יש בצד אות פלונית: **ודווקא.** נקט רב אשי בצד אות פלונית דהוי סימן מובהק דאין עדות ברורה מזו: **מספקא ליה סימנים דאורייתא או דרבנן.** הא דאמרי' בגלו מציאות (ב"מ דף כז.) שמחזירין אבדה בסימנין ואינעיא לן התם דאורייתא או דרבנן לרב אשי נמי מספקא ליה היאך בחיסור אשת איש לא סמכינן אסימנין בעצמא דאמרא סימנין דרבנן ובממונא הוא דמצו רבנן להפקיע דהפקר ב"ד הפקר וטעמא דתקנתא התם מפרש אבל למאי איסורא לא מצו רבנן לעקור דבר מן התורה. ה והאי דלא אמר קסבר סימנין דרבנן משום דהתם מיבעיא לן ומהכא לא מצינן למיפשט דהא אי נמי מספקא ליה קאסר מספיקא: **אירכס ליה.** שליח היה: **אי סימנא איתי לי בגויה אי טביעות עינא איתי לי בגויה.** אי סימנא בעיתו דאיתיהב לכו איתי לי בגויה סימנא ואי בטביעות עינא בעיתו דהדורי ניהלי איתי לי טביעות עינא בגויה שנתתי עיני בו עד שאני מכירו יפה בלא שום סימן: **סימנים דאורייתא.** שלא נתן בו סימן מובהק אלא סימנא בעצמא ומדאסמכו אסימנא באיסורא קסברי סימנין לאהדורי אבדתא דאורייתא מוכן תעשה לשמלתו כדאמרינן בגלו מציאות (שם): **לגורכא מדרבנן.** דידע בטביעות עינא ולא משני בדיבוריה: **כדי שתעבור שיירא ותשרה.** שיעור שתוכל לעבור שיירא שם ולהנות: **כדי שיהא אדם בו'.** כלומר אין הדבר תלוי בשיעור אלא צריך שיהא אדם עומד ורואה שלא עבר אדם שם משעה שעבר השליח הזה שם עד שעת מציאת הגט: **כדי שיכסוב את הגט.** שיעורא בעצמא נתנו בו: **ואפילו שהה ויש בו סימנים.** מוכחקים: **מעידים עליו.** סימנים אלו להכשירו: **על סימני גופו.** של גט כגון אריך או גוך שאין אלו כלום שיש כאלה הרבה: **מצאו קשור בכים או בארנקי.** ומכיר את הכים ואת הארנקי: בין

ב) [ב"מ יח: ס. תוס' עט:]. ג) [מ"ש תוס' ב"ב טו: ד"ה ויש תומרים ע"ש ב"ל נמי בכאן]. ג) [יבמות קכ. ב"מ מ:]. ד) מ"ל דבגיטין ומחל דש"מ: ה) [קמן סד.]. ו) נ"ל ודו'.

גליון הש"ם

רש"י ד"ה מספקא ליה סימנין וכו' **והאי דלא אמר** קסבר. עי' פ"ק דשבת במאור דף ד ע"ל ד"ה למימרא דפשיטא ליה לרבה:

תוספות רי"ד (המשך)

שמכירן ע"י סימנין אלא בטב"ע דאית ליה בגוייהו: רבה בר בר חנה אירכס ליה גיטא בי מדרשא עם שליח היה באותו גט ונפל ממנו ומצאו אדם אחר אמר אם [סימנא] אית לי סימן בגויה או טביעות עינא [אית לי בגוה] אהדורה ניהליה אמר לא ידענא אם משום סימנא אהדורה לי וקסברי סימנין דאורייתא אי משום טביעות עינא ודוקא לצורבא מרבנן אבל אינישי בעלמא לא פי' ההוא סימנא דהוה יהיב לא הוה סימן מובהק ואי ק' מהכא מוכח דלא מהדרינן גט לשליח בטביעות עינא כ"א לצורבא מרבנן דלא משני בדיבוריה והתנן אם מכירו כשר דלמא בטביעות עינא הוא כשר לכל אדם תשובה מתני' השליח מצאו ולא בא בידי אדם אחר והגט יוצא מתחת ידו והוא אומר שיש לו בו טביעות עין וזהו הגט שנפל ממני ומצאתיו הלכן כשר אבל רבה בר בר חנה אמר שמצאו אחר ואין הגט יוצא מתחת ידו אינו נאמן לומר טביעות עין יש לי עליו ולא סמכינן עליה אך אם הוא צורבא מרבנן דלא משני בדיבוריה דכיון דלא נפיק גיטא מתחת ידיה לא מהימן: אם מצאו לאלתר כשר: ת"ר איזו לאלתר ר' נתן אומר כל שתעבור שיירא ותשרה פי' אם שהה כשיעור זה הוא אחר זמן ופסול ואם לא שהה כל כך זהו לאלתר וכשר ר"ש בן אלעזר אומר כדי שיהא אדם עומד ורואה שלא עבר אדם שם פי' אין הדבר תלוי בשיעור אלא כדי שיהא אדם שומר ורואה שלא עבר אדם שם משעה שעבר השליח הזה שם עד מציאת הגט דר"א שלא שהה אדם שם רבי אומר כדי לכתוב את הגט ר"י אומר כדי לקרותו אחרים אומרים כדי לכותבו ולקרותו פי' בשיעור השהייה פליגי כמה ישהא ויהיה פסול: ואפי' ו) קרא וכתב ויש בו סימנים מעידים עליו דאמר נקב יש בו בצד אות פלונית ואין מעידים על סימני גופו פי' אע"פ ששהה כדי לכתוב ולקרוא שהוא פסול אם יש בגט סי' מובהק דהיינו נקב יש בו בצד אות פלונית מעיד השליח עליו ונותנים לו אבל בשאר סימני מובהקין אין של גט שאינן מובהקין אין סומכין עליהם: מצאו קשור בכים או בארנקי או בטבעת

ו) תוי נ"ל ופפי' שהה כדי לכתבו ולקרותו ויש בו סימן מובהק וכו'.

מסורת הש"ם

עין משפט נר מצוה

כב א ב ג ד ה מיי' פ"ג מהל' גירושין הלכה ט [ז] יש ממג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קכב סעיף ד וע"ש:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

תוספות רי"ד

ר' ירמיה אמר כגון דאמרי עדים מעולם לא חתמנו (אלא) על גט אחר של יוסף בן שמעון כ"א על זה ומכירין שלזה יוסף בן שמעון חתמו פי' מתני' דהתם (בדייתקי) [דדייקי] מינה הא אמר תנו ינתנו בכה"ג מיירי ואע"פ שהשיירות מצויות והוחזקו כשר דתו ליכא למיחש ליוסף בן שמעון אחר שהרי אלו העדים מעידים שלא חתמו על אחר: רב אשי אמר דקא אמרי עדים נקב יש בו בצד אות פלונית כך כתוב בספרים וה"ג ר"ח ור"י ז"ל אבל המורה גרס דקאמר פי' דאמר האי שליח שאבדו נקב יש בו בצד אות פלונית ואמת ודאי שכך הדין נותן שאם נפל מיד השליח ומצאו אדם אחר ואומר השליח נקב יש בו בצד אות פלונית סימן מובהק הוא ומהימנין ליה אי נמי אם מצאו השליח לאחר זמן ואין לו בו טביעות עין אלא שהיה לו בו זה הסימן סומך עליו וכשר ולא אמרינן דלמא אחרינא הוא אלא רב אשי לא קאי אמתני' דמתני' קתני לאלתר כשר ואם לאו פסול ורב אשי אתא לתרוצי ההיא מתני' דפ' שנים אוחזין דדייקי' מינה הא אמר תנו נותנים דליכא התם שליח. דקאמרי עדים גרסינן דסמכינן אסימן מובהק ואי אמרי עדים שאנו מכירין אותו בטביעות עין בלא שום סימן כשר שכל עדות העדים בעלמא בטביעות עין [הוא] כגון הא דאמרי כלי זה שביד ראובן של שמעון הוא או פלוני הרג את הנפש וכל כיוצא בזה היאך מעידין ב"א בטביעות עין הרי הכי נמי הכא והאי דבעי' סימן מובהק משום דלא הות להו טביעות עין בגויה ובאו להכירו ע"י סימן זה ואם תימצי לומר דגרס' דקאמר אין פירושו בל השליח דלא קאי שליח התם אלא על הבעל דאמר אנו דאי אמר בעל נקב יש בו בצד אות פלונית דמכי' אההוא סימן ולא איישינן דלמא אחרינא הוא אע"פ שהשיירות מצויות החזקינו שני יוסף בן שמעון דעיר אחת ואי אמר בעל מי אית לי טביעות עינא בגויה אע"ג דלא יהיב שום סימן נאמן מיגו דאי בעי יצי מיפטרא בגיטא אחרינא. דוקא בצד אות פלונית הוי ליה סימן מובהק אבל נקב בעלמא לא. מספקא ליה סימן אי דאורייתא אי דרבנן פי' מה שאנו מחזירים אבדה בסימנין אם הוא מדאורייתא דהילפי' בשמלה (לה) וכדאמרי' אלו מציאות ילפי' נמי גבי ט לאיסורא מהתם או דלמא אינו מן התורה אלא מדרבנן לא ילפי' איסורא מממונא לגבי ממונא עביד תקנתא הפקר ב"ד היה הפקר בל גבי איסורא לא מצי מעבד תקנה מ"ה בענין סימן מובהק ומצאו בחפישה דלוסקמא דתנן כשר לא

ב) [ב"מ יח: ס. תוס' עט:]. ג) [מ"ש תוס' ב"ב טו: ד"ה ויש תומרים ע"ש ב"ל נמי בכאן]. ג) [יבמות קכ. ב"מ מ:]. ד) מ"ל דבגיטין ומחל דש"מ: מתני' אלימא ליה לאקשויי. ד)דקא ס"ד דאיתנו למיגמו אהדדי ומתני' עיקר מבריתא: אלא ר' זירא. דרמי מתניתין אבריתא מאי טעמא לא אמר שיעוא דידיה אתרתי מתני' כדבה: אמר לך. ר' זירא מתניתין לא קשיין אהדדי: מי קתני. בבבא מציעא הא אמר תנו נותנין ואפילו לזמן מרובה: דלמא אם אמר תנו נותנין ולעולם דקתי' ל. כלומר ודאי על כרחין הא אמר תנו נותנין דייקי' מינה מדתלה טעמא בנמלך עליהן אלא לזמן מרובה מהיכא דייקת דלמא לעולם כדקתי' ל בהכשירא דגיטין מצאו לאלתר כשר אבל בריתא ודאי קשיא דקתני יחזיר לאשה ואי לאלתר והבעל מודה פשיטא למאי מיתתי לה אי לאו דאשמועינן אפילו לזמן מרובה לא אלטריך למיתנייה דבשלמא מתני' לא תנא בה בהדיא האמר תנו נותנין ואלטריך למתנייה משום דגופא דאשמועינן דלא יחזיר שאני אומר כו': ר' ירמיה אמר. לא מתניתין קשיא ולא בריתא קשיא דכל הני דאמרינן יחזיר לזמן מרובה: כגון דקאמרי עדים. התמומים בו: מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של שם זה. ואותו חתמנו לאיש זה התומנו: כגון דקאמר. הא שליח שאמרו נקב יש בצד אות פלונית: ודווקא. נקט רב אשי בצד אות פלונית דהוי סימן מובהק דאין עדות ברורה מזו: מספקא ליה סימנים דאורייתא או דרבנן. הא דאמרי' בגלו מציאות (ב"מ דף כז.) שמחזירין אבדה בסימנין ואינעיא לן התם דאורייתא או דרבנן לרב אשי נמי מספקא ליה היאך באיסור אשת איש לא סמכינן אסימנין בעצמא דאמרא סימנין דרבנן ובממונא הוא דמצו רבנן להפקיע דהפקר ב"ד הפקר וטעמא דתקנתא התם מפרש אבל למאי איסורא לא מצו רבנן לעקור דבר מן התורה. ה והאי דלא אמר קסבר סימנין דרבנן משום דהתם מיבעיא לן ומהכא לא מצינן למיפשט דהא אי נמי מספקא ליה קאסר מספיקא: אירכס ליה. שליח היה: אי סימנא איתי לי בגויה אי טביעות עינא איתי לי בגויה. אי סימנא בעיתו דאיתיהב לכו איתי לי בגויה סימנא ואי בטביעות עינא בעיתו דהדורי ניהלי איתי לי טביעות עינא בגויה שנתתי עיני בו עד שאני מכירו יפה בלא שום סימן: סימנים דאורייתא. שלא נתן בו סימן מובהק אלא סימנא בעצמא ומדאסמכו אסימנא באיסורא קסברי סימנין לאהדורי אבדתא דאורייתא מוכן תעשה לשמלתו כדאמרינן בגלו מציאות (שם): לגורכא מדרבנן. דידע בטביעות עינא ולא משני בדיבוריה: כדי שתעבור שיירא ותשרה. שיעור שתוכל לעבור שיירא שם ולהנות: כדי שיהא אדם בו'. כלומר אין הדבר תלוי בשיעור אלא צריך שיהא אדם עומד ורואה שלא עבר אדם שם משעה שעבר השליח הזה שם עד שעת מציאת הגט: כדי שיכסוב את הגט. שיעורא בעצמא נתנו בו: ואפילו שהה ויש בו סימנים. מוכחקים: מעידים עליו. סימנים אלו להכשירו: על סימני גופו. של גט כגון אריך או גוך שאין אלו כלום שיש כאלה הרבה: מצאו קשור בכים או בארנקי. ומכיר את הכים ואת הארנקי:

מלאכת מחשבת